

ЗВІТ

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА
РЕГІОНАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ, ГОЛІВ МІСЦЕВИХ
ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ, ЇХ ПЕРШИХ ЗАСТУПНИКІВ ТА ЗАСТУПНИКІВ,
ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД
У 2020 РОЦІ

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

ЗВІТ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО, ЛЬВІВСЬКОГО, ОДЕСЬКОГО,
ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ
УКРАЇНИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ,
ГОЛІВ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ,
ЇХ ПЕРШИХ ЗАСТУПНИКІВ ТА ЗАСТУПНИКІВ, ПОСАДОВИХ ОСІБ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД У 2020 РОЦІ

Основним завданням системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад (далі – система професійного навчання) є задоволення потреб державних органів та органів місцевого самоврядування у високопрофесійних фахівцях шляхом створення умов для їх безперервного особистісного та професійного розвитку.

Важливе значення в діяльності національної системи професійного навчання має мережа закладів освіти, що здійснюють освітню діяльність з підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.

До мережі закладів освіти, які здійснюють освітню діяльність з підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, належать заклади післядипломної освіти, що перебувають у сфері управління державних органів, зокрема регіональні центри підвищення кваліфікації (далі – РЦПК), а також Дніпропетровський, Львівський, Одеський, Харківський регіональні інститути державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (далі – регіональні інститути НАДУ).

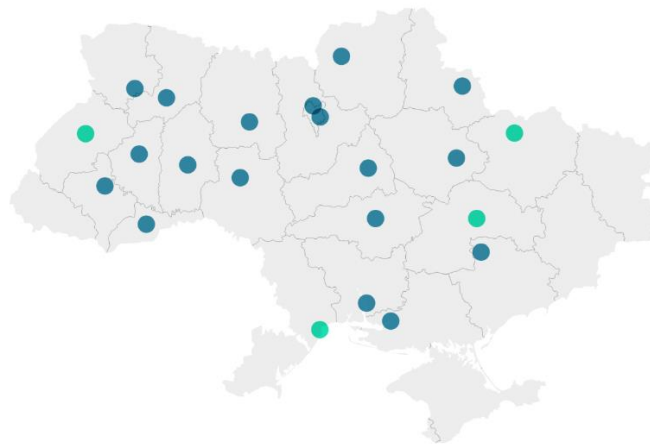

Рис. 1. Територіальний розподіл РЦПК та регіональних інститутів НАДУ, які здійснювали підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у 2020 році

У 2020 році підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, проводилось із дотриманням вимог, визначених:

Положенням про регіональний центр підвищення кваліфікації, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2004 року № 1681;

Положенням про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106;

Вимогами до змісту і структури програм підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженими наказом НАДС від 10 жовтня 2019 року № 185-19, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 13 листопада 2019 року за № 1159/34130;

Порядком організації підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженим наказом НАДС від 26 листопада 2019 року №211-19, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02 січня 2020 року за № 5/34288.

У 2020 році у 18 РЦПК та регіональних інститутах підвищили кваліфікацію 110 920 державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад та інших працівників органів виконавчої влади, державних підприємств, установ і організацій (далі – учасники навчання), що на 37 959 осіб (або 52%) більше у порівнянні з 2019 роком, і на 44 723 особи (або 67,6 %) більше, ніж у 2018 році.

2020 110 920

2019 72 961

2018 66 197

Рис. 2. Загальна кількість учасників навчання, які підвищили кваліфікацію у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2018-2020 роках, осіб

Учасниками навчання за програмами підвищення кваліфікації у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2020 році були 83 011 (74,8%) державних службовців та 24 306 (22%) посадових осіб місцевого самоврядування. Також навчання за програмами підвищення кваліфікації пройшли 112 голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, 1 770 депутатів місцевих рад, 1 721 інший працівник органів виконавчої влади, державних підприємств, установ і організацій (далі – інші категорії осіб).

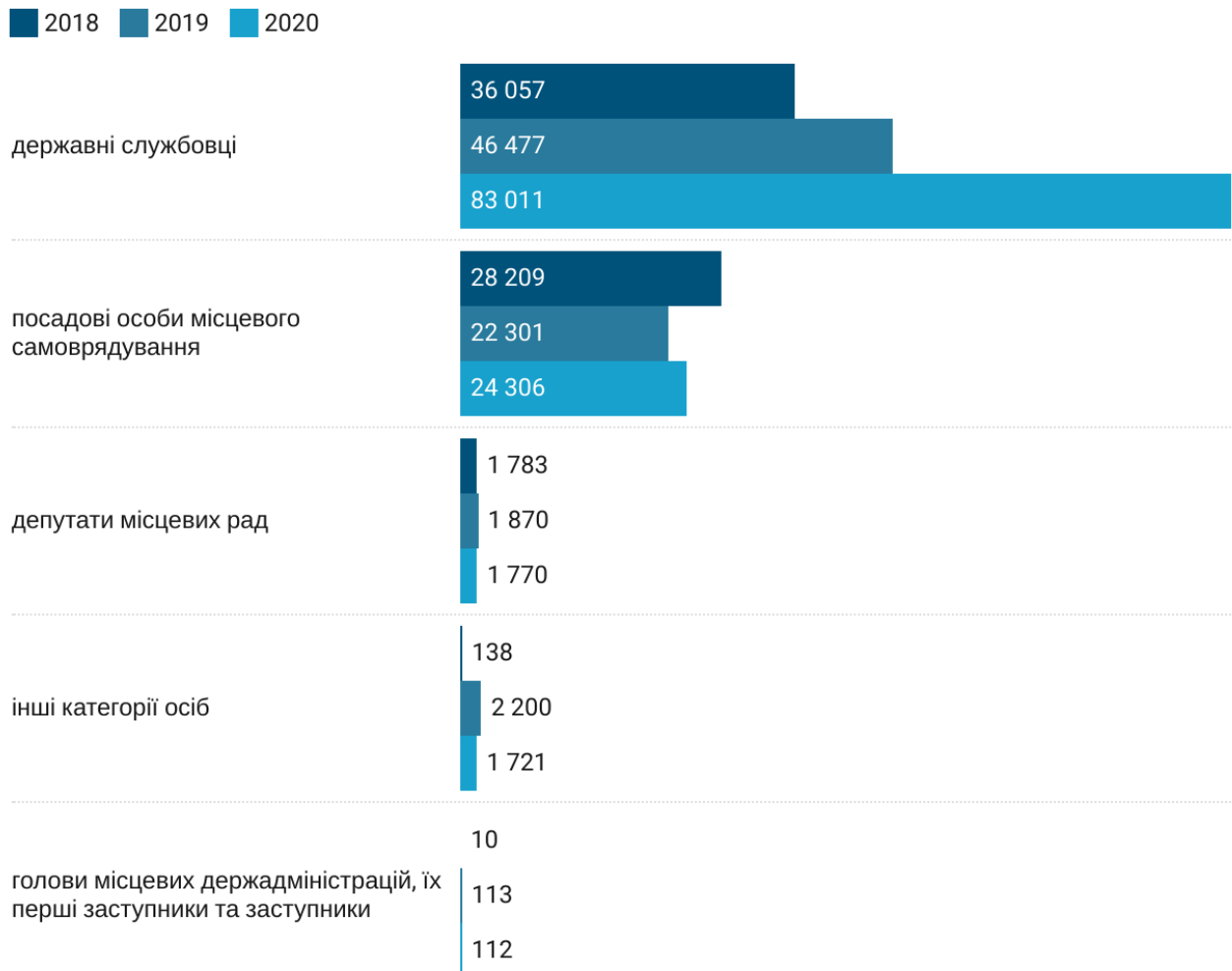

Рис. 3. Кількість осіб, які підвищили кваліфікацію у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2018-2020 роках, за категорією учасників навчання, осіб

З 2018 по 2020 рік суттєво збільшилась кількість державних службовців, які пройшли навчання за програмами підвищення кваліфікації: з 36 057 осіб – у 2018 році до 83 011 осіб – у 2020 році. Приріст кількісного показника за цей період становить 43 %.

З 2018 року частка державних службовців зросла з 55 % до 75 % і в загальній структурі учасників навчання. Разом з тим майже вдвічі – з 43 % до 22 %, скоротилась частка посадових осіб місцевого самоврядування.

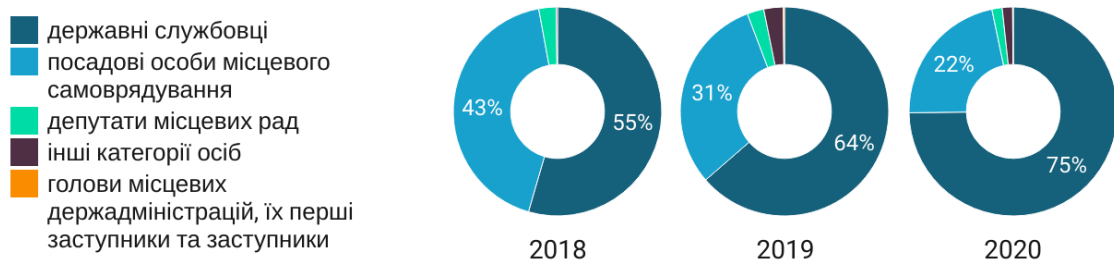

Рис. 4. Співвідношення осіб, які підвищили кваліфікацію у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2018-2020 роках, за категорією учасників навчання

Результати аналізу даних щодо підвищення кваліфікації державних службовців у розрізі рівнів органів виконавчої влади показали, що у 2020 році навчання за програмами підвищення кваліфікації пройшли 37 394 державні службовці центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності) та 45 617 державних службовців місцевих органів виконавчої влади. Таким чином, частка учасників навчання за рівнями органів виконавчої влади у 2020 році склала 45 % та 55 % відповідно. У 2018 році таке співвідношення становило 22 % і 78 %, у 2019 році – 35 % і 65 % відповідно.

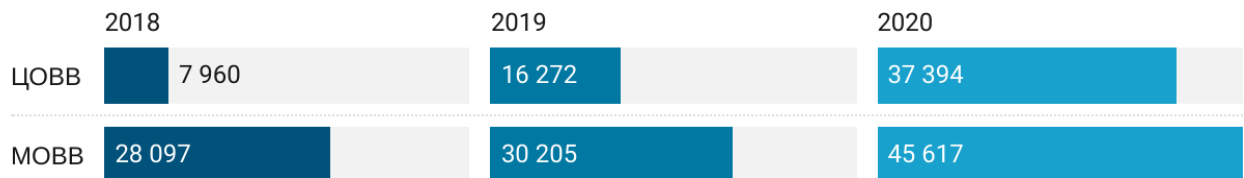

Рис. 5. Кількість державних службовців, які підвищили кваліфікацію у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2018-2020 роках, за рівнями органів виконавчої влади, осіб

Переважну більшість учасників навчання з числа державних службовців як центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності), так і місцевих органів виконавчої влади становили державні службовці, що займали посади державної служби категорії «В» (далі – державні службовці категорії «В»). Загалом кількість державних службовців категорії «В», які підвищили кваліфікацію у 2020 році, становила 54 571 особу (65,7 %), з яких: 25 182 особи (30,3 %) – державні службовці категорії «В» центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності), 29 389 осіб (35,4 %) – державні службовці категорії «В» місцевих органів виконавчої влади.

Кількість державних службовців категорії «Б», які підвищили кваліфікацію, становила 28 440 осіб (34,3 %), з яких: 12 212 особи (14,7 %) –

державні службовці категорії «Б» центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів (за наявності), 16 228 осіб (19,5 %) – державні службовці категорії «Б» місцевих органів виконавчої влади.

Рис. 6. Кількість державних службовців, які підвищили кваліфікацію у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2020 році, за рівнями органів виконавчої влади та категоріями посад державної служби, осіб

Розподіл учасників навчання за категоріями посад в органах місцевого самоврядування продемонстрував, що найбільшу частку від загальної кількості посадових осіб місцевого самоврядування, які підвищили кваліфікацію в РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у звітному періоді (24 306 особи), становили особи, посади яких віднесені до VI категорії посад в органах місцевого самоврядування – 9 294 особи (38,3 %). Другу і третю групи за кількістю осіб, які підвищили кваліфікацію, склали посадові особи місцевого самоврядування, посади яких віднесені до VII і V категорії посад в органах місцевого самоврядування, – 6 362 (26,2 %) і 6 035 (24,8 %) осіб відповідно. На четвертій позиції – особи, посади яких віднесені до IV категорії посад в органах місцевого самоврядування, – 2 313 осіб (9,5 %). Найменшу частку становлять особи, посади яких віднесені до III категорії посад в органах місцевого самоврядування – 302 особи (1,2 %).

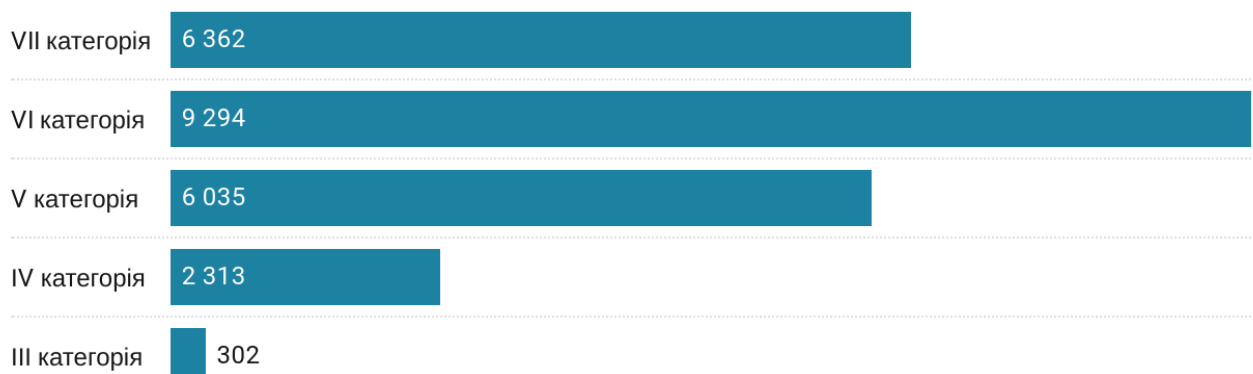

Рис. 7. Кількість посадових осіб місцевого самоврядування, які підвищили кваліфікацію в РЦПК та регіональних інститутах НАДУ у 2020 році, за категоріями посад, осіб

Упродовж звітнього періоду зберігалась тенденція нерівномірного розподілу учасників навчання за закладами післядипломної освіти та регіонами. Так, найбільша кількість осіб, які пройшли навчання за програмами підвищення кваліфікації, зареєстрована у Чернігівському РЦПК і склала 11 851 особу (10,6 %) від загальної кількості учасників навчання у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ, найменша – 1 848 осіб (1,7 %) у Дніпропетровському регіональному інституті НАДУ (рис. 7 та 8).

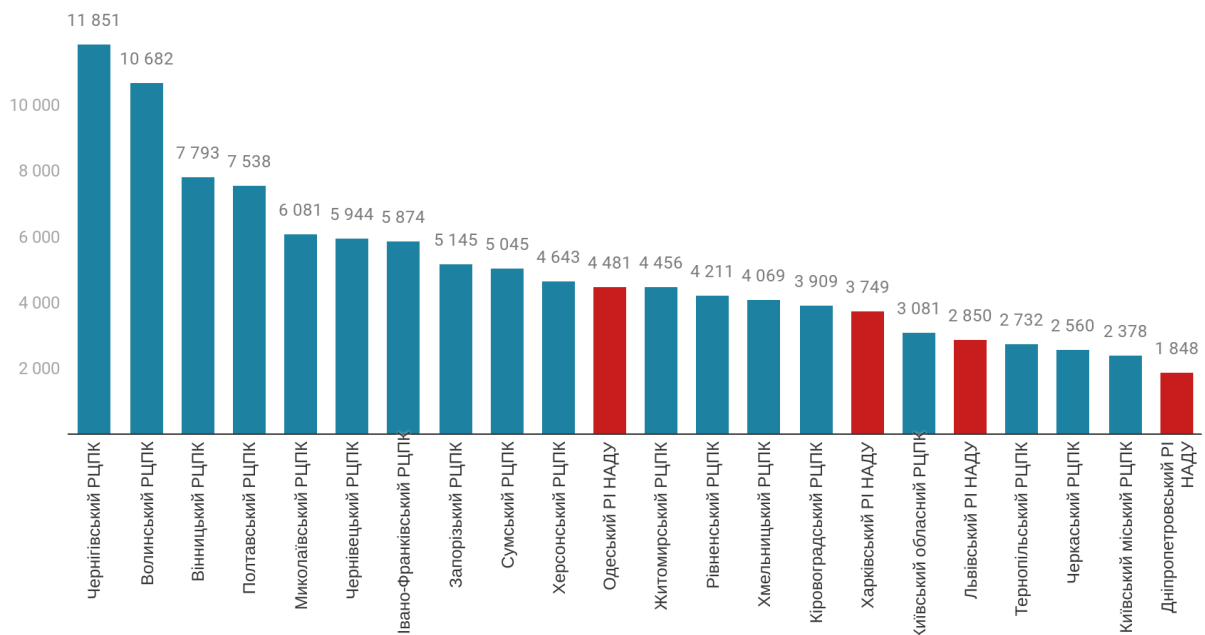

Рис. 8. Кількісний розподіл учасників навчання за закладами післядипломної освіти, осіб

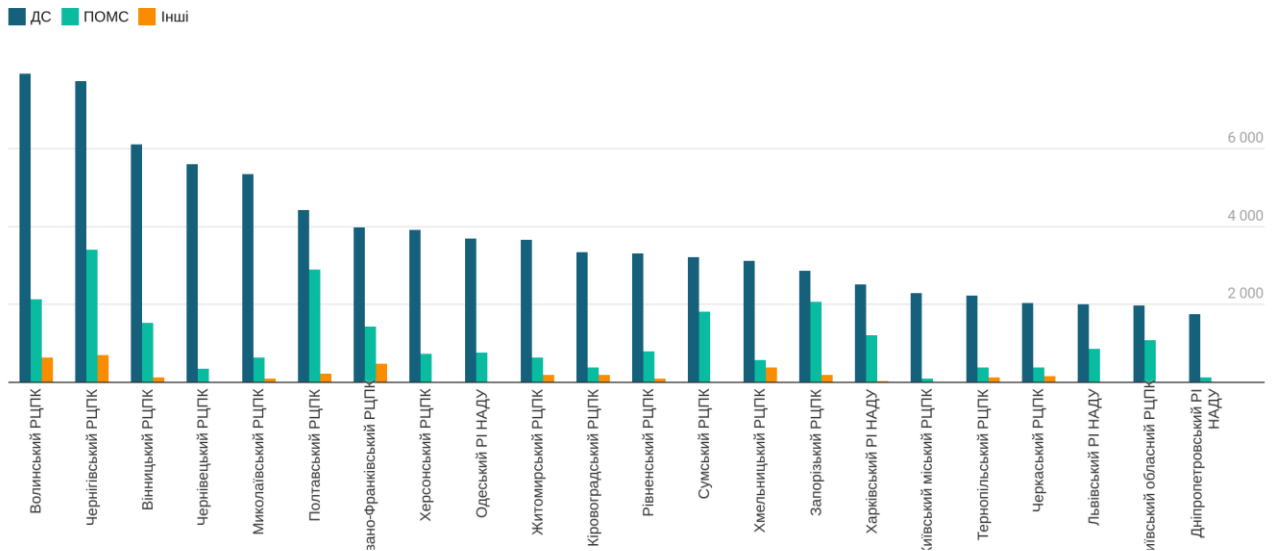

Рис. 9. Розподіл учасників навчання за РЦПК та регіональними інститутами НАДУ у розрізі посад в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування, осіб

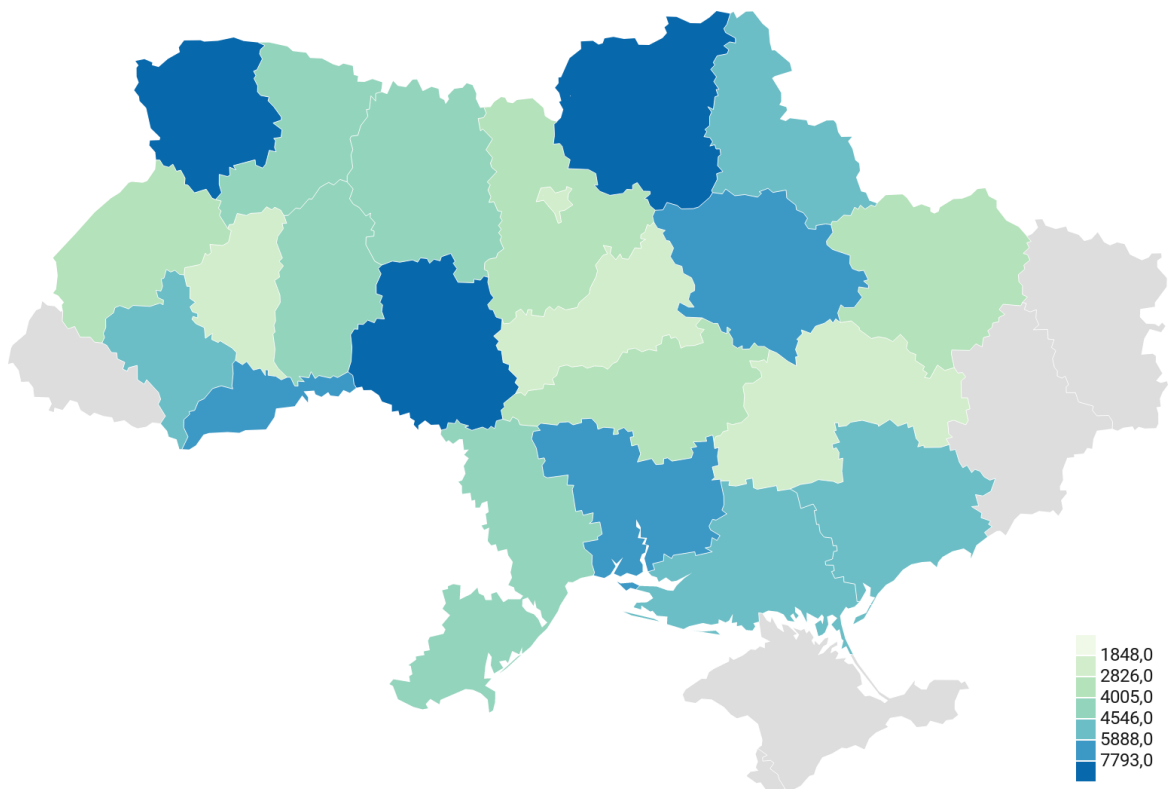

Рис. 10. Кількісний розподіл учасників навчання за регіонами, осіб

У 2020 році підвищення кваліфікації учасників навчання здійснювалось за програмами підвищення кваліфікації, що за змістом, тривалістю та інтенсивністю навчання поділяються на загальні професійні (сертифікатні), спеціальні професійні (сертифікатні), загальні короткострокові, спеціальні короткострокові. Зміст загальних та спеціальних програм, форми навчання учасників навчання визначались з урахуванням завдань, функцій, повноважень та потреб державних органів, органів місцевого самоврядування.

Навчання здійснювалось за програмами підвищення кваліфікації, розробленими, затвердженими РЦПК, регіональними інститутами НАДУ і погодженими НАДС, іншими замовниками відповідних освітніх послуг. Загалом у звітному періоді у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ розроблено 1 279 програм підвищення кваліфікації, зокрема:

- загальних короткострокових програм – 196;
- загальних професійних (сертифікатних) програм – 63;
- спеціальних короткострокових програм – 942;
- спеціальних професійних (сертифікатних) програм – 78.

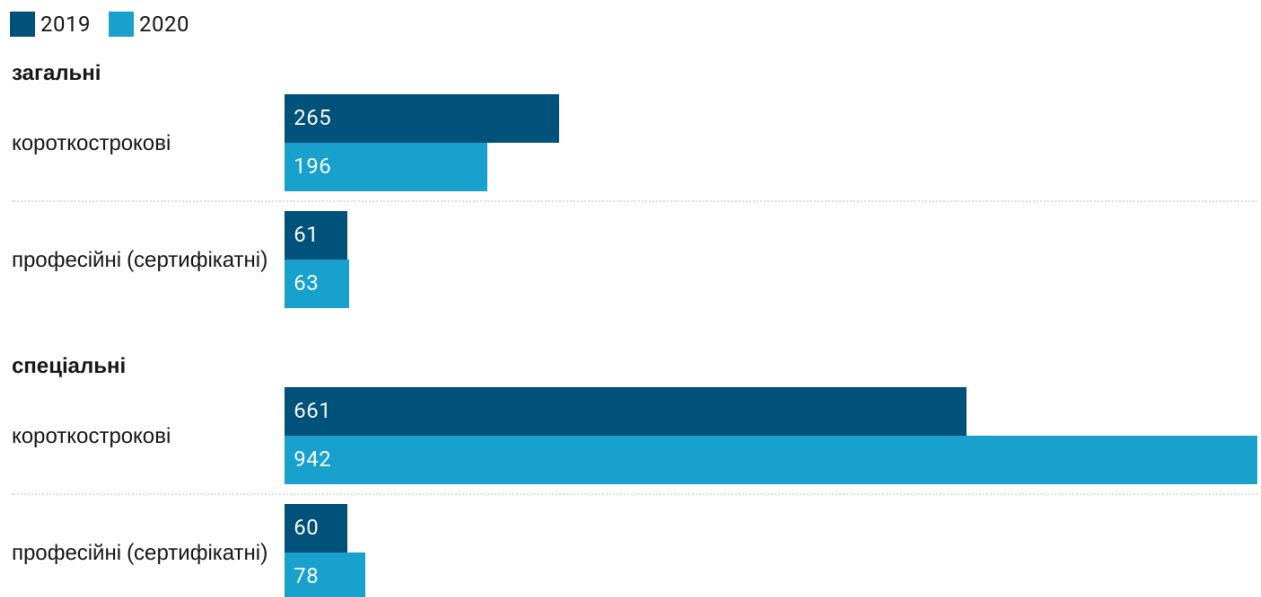

Рис. 11. Кількість розроблених РЦПК та регіональними інститутами НАДУ програм підвищення кваліфікації за змістом і структурою у 2019-2020 роках

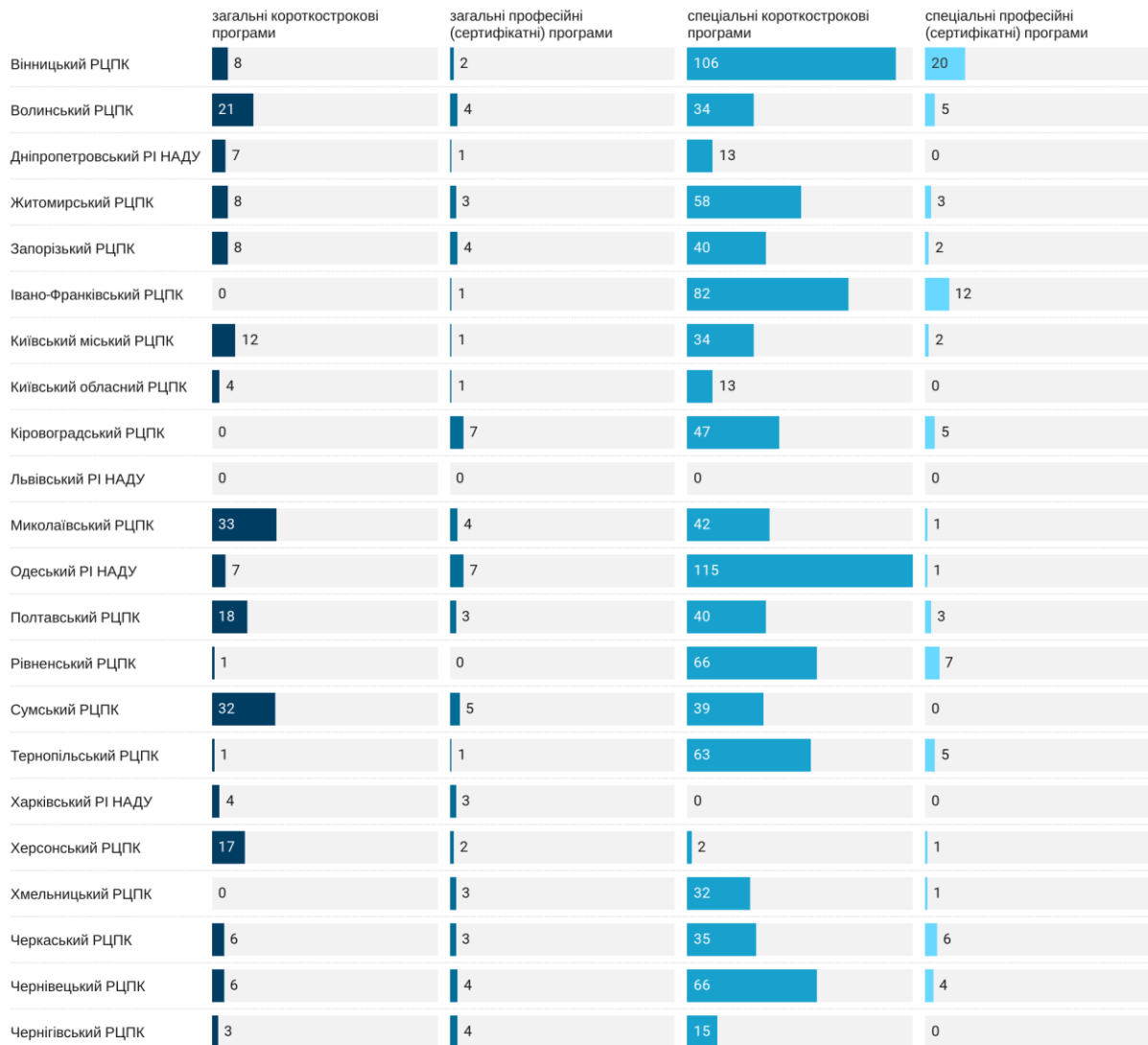

Рис. 12. Кількісний розподіл розроблених програм підвищення кваліфікації за закладами післядипломної освіти

Зміст загальних програм підвищення кваліфікації, за якими проводилось навчання у РЦПК, регіональних інститутах НАДУ, охоплював як загальні питання державного управління та місцевого самоврядування (в тому числі, запобігання корупції, зміни у законодавстві з питань державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, європейської та євроатлантичної інтеграції, забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, забезпечення прав та інтересів осіб з інвалідністю, децентралізації влади та фінансової системи тощо), так і питання удосконалення особистісних та професійних компетентностей.

У 2020 році зберігався високий попит на навчання за загальними програмами підвищення кваліфікації за такими напрямками (темами): запобігання корупції; публічне управління, проєктний менеджмент та планування розвитку територіальних громад; ефективне урядування; місцеве самоврядування;

управління персоналом та європейська інтеграція. Такі напрями (теми) підвищення кваліфікації були серед пріоритетних також у 2018-2019 роках.

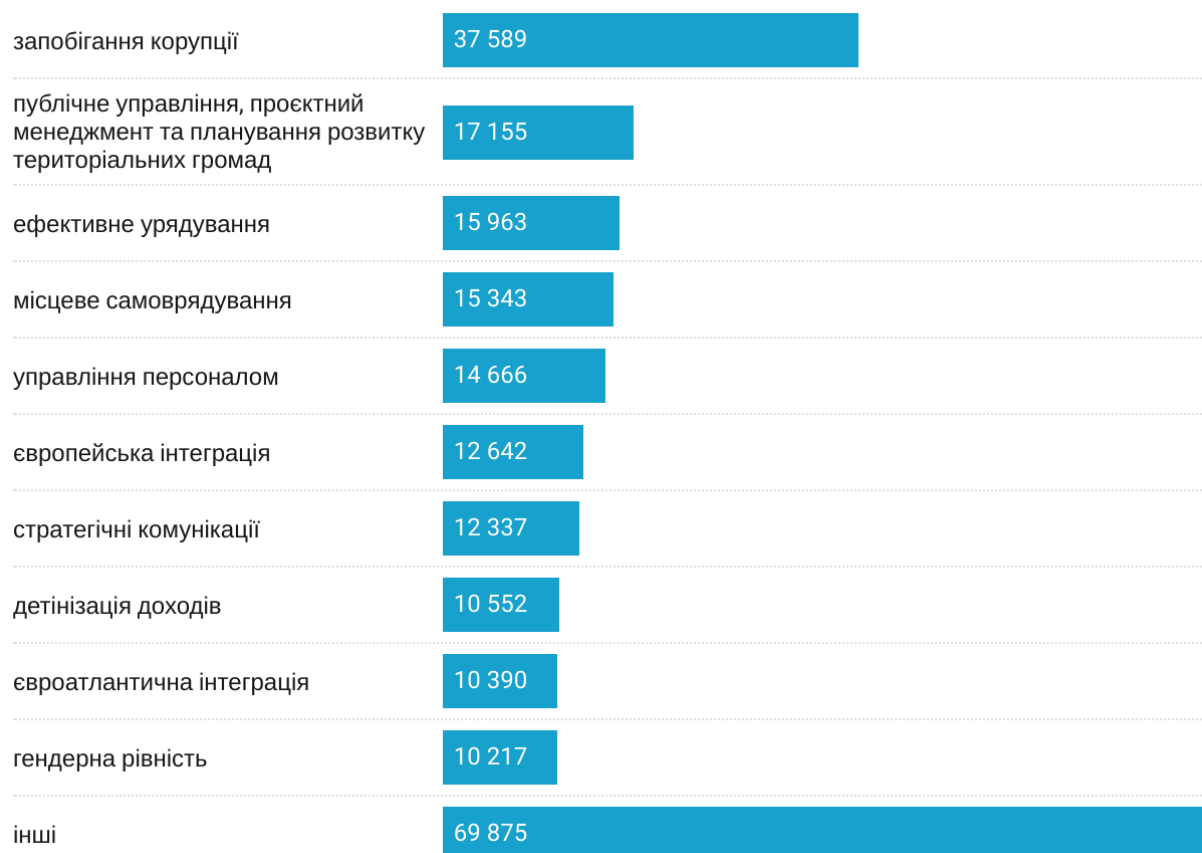

Рис. 13. Пріоритетні напрями (теми) підвищення кваліфікації за загальними програмами, за якими проводилось навчання у 2020 році, за кількістю учасників навчання

У 2020 році у рамках підвищення кваліфікації державні службовці навчались за двома і більше програмами.

Загалом у звітному році у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ найбільш затребуваним було навчання за загальними та спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації. Так, навчання за спеціальними короткостроковими програмами пройшли 72 545 осіб, загальними короткостроковими програмами – 26 045 осіб.

У той же час за загальними професійними (сертифікатними) програмами підвищили кваліфікацію 6 765 осіб, спеціальними професійними (сертифікатними) програмами – 5 565 осіб.

Рис. 14. Розподіл осіб, які пройшли підвищення кваліфікації у 2020 році, за програмами підвищення кваліфікації, осіб

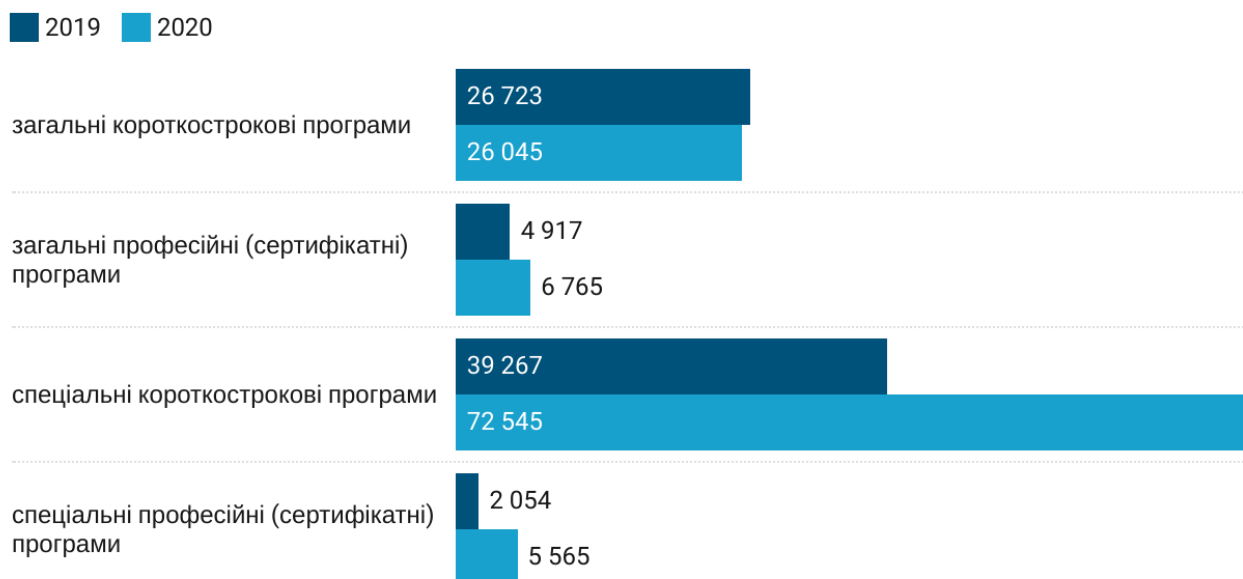

Рис. 15. Динаміка підвищення кваліфікації за програмами підвищення кваліфікації у 2019-2020 роках, осіб

У результаті осучаснення підходів до організації навчання, зокрема більш широке впровадження дистанційної форми навчання в практичну діяльність закладів післядипломної освіти, за дистанційною формою навчання підвищили кваліфікацію 87 514 осіб, що склало 78,9 % від загальної кількості учасників навчання.

Разом з тим за очною формою навчання підвищили кваліфікацію 21 817 осіб (19,7 %). Навчання за програмами підвищення кваліфікації за змішаною формою навчання пройшла 1 591 особа, що становить 1,4 % від загальної кількості учасників навчання.

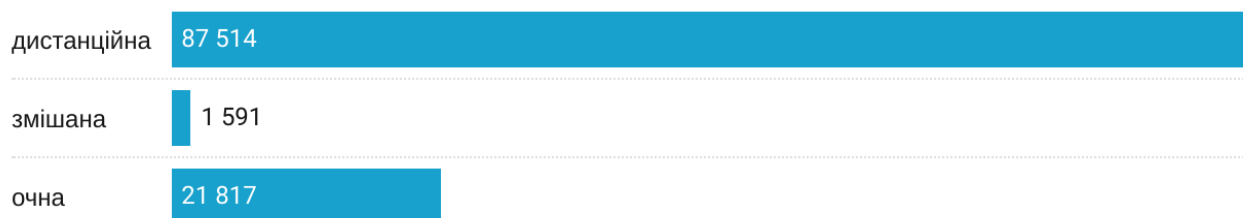

Рис. 16. Розподіл учасників навчання, які пройшли підвищення кваліфікації у 2020 році, за формою навчання, осіб

У 2020 році до навчального процесу у РЦПК та регіональних інститутах НАДУ було залучено 1 143 науково-педагогічних працівників та викладачів, 613 з яких мають науковий ступінь та/або вчене звання, а 289 – досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування тощо.

Для забезпечення зв'язку теоретичної та практичної складової підвищення кваліфікації, зокрема моделювання предметного змісту фахової діяльності учасників навчання та орієнтації навчального процесу на сучасні потреби державного управління та місцевого самоврядування, РЦПК та регіональні інститути НАДУ запрошують до викладацької діяльності фахівців, які мають практичний досвід роботи у відповідних сферах діяльності.

У 2020 році з цією метою до навчального процесу було залучено 1 836 фахівців-практиків, що мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування. Із них 87 осіб мають науковий ступінь та/або вчене звання. Крім того, у якості тренерів до проведення навчання було залучено 148 представників та експертів інститутів громадянського суспільства та 101 експерт програм (проектів) міжнародної технічної допомоги.

науково-педагогічні працівники

мають вчені звання та/або науковий ступінь

613

мають досвід роботи в державних органах, органах місцевого самоврядування тощо

289

мають лише досвід викладання

241

фахівці-практики

мають лише практичний досвід

1 749

мають вчені звання чи науковий ступінь

87

експерти НГО та МТД

представники та експерти інститутів громадянського суспільства

148

представники та експерти програм (проектів) міжнародної технічної допомоги

101

Рис. 17. Кваліфікаційна характеристика викладацького складу, залученого до проведення навчального процесу у 2020 році, осіб

Підвищення кваліфікації у ЦППК та регіональних інститутах НАДУ здійснювалось за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, програм (проектів) міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством. Загальний обсяг витрат на підвищення кваліфікації у 2020 році склав 60 342 150 грн, що на 6 200 739 грн (або 11,5 %) більше у порівнянні з 2019 роком. Зростання обсягів фінансування у 2019 році в порівнянні з 2018 роком становило 7 798 032 грн (16,8 %).

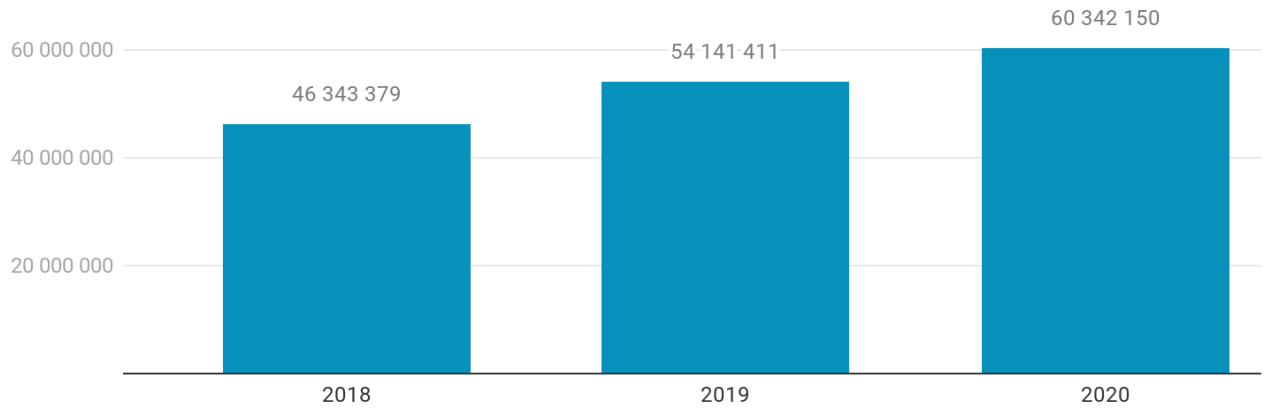

Рис. 18 Загальний обсяг фінансування підвищення кваліфікації у 2018-2020 роках, грн.

Як і у попередні роки, фінансування підвищення кваліфікації учасників навчання здійснювалось переважно за рахунок коштів місцевих бюджетів (52 464 412 грн або 87 % від загального обсягу фінансування). Фінансування з інших надходжень, не заборонених законодавством, склало 5 640 233 грн (9,3 %), з державного бюджету було залучено 2 237 505 грн (3,7%) від загального обсягу фінансування підвищення кваліфікації.

Рис. 19. Загальна структура джерел та обсягів фінансування підвищення кваліфікації у 2020 році, грн

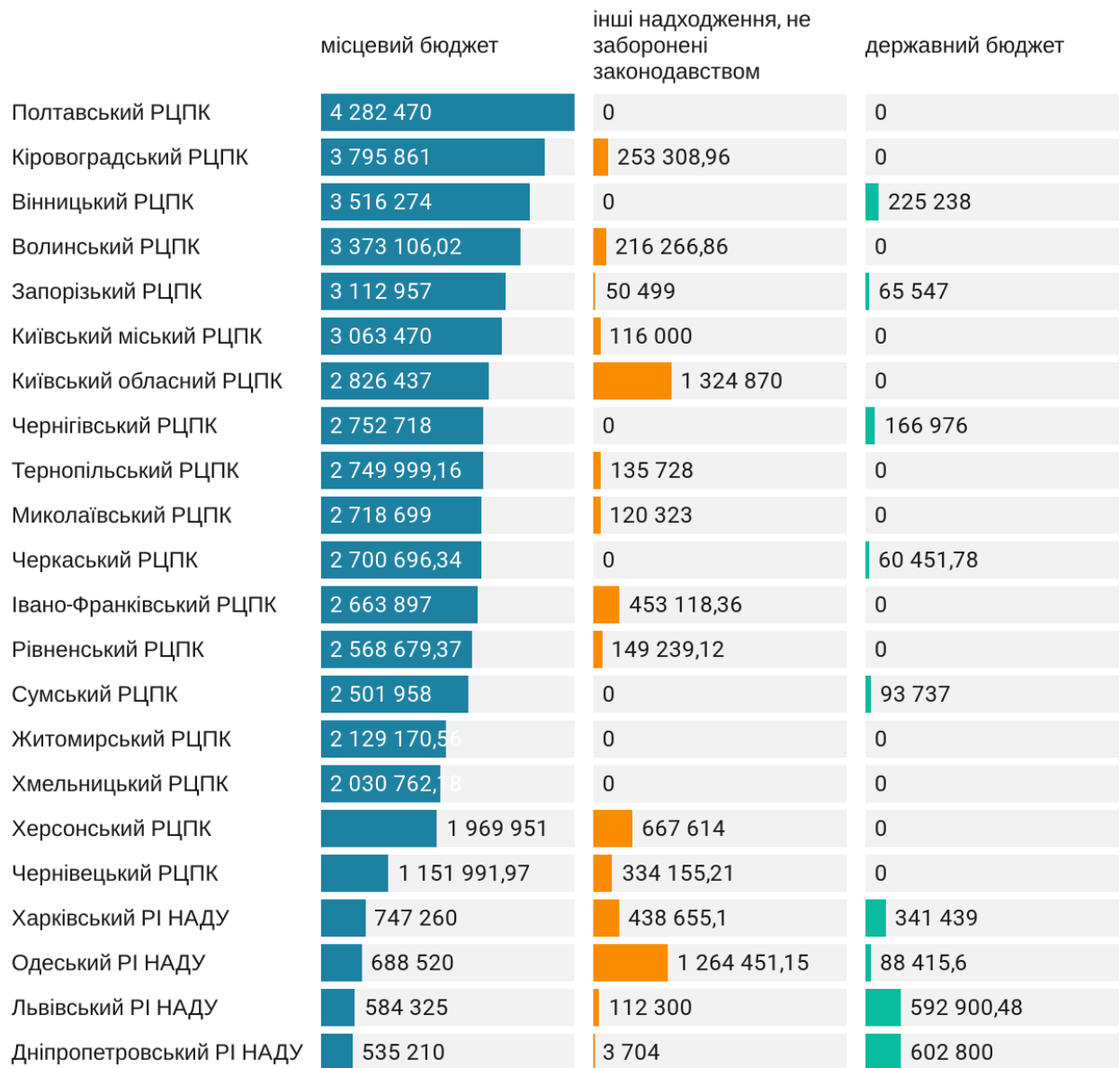

Рис. 20. Обсяги та джерела фінансування у 2020 році за РЦПК та регіональними інститутами НАДУ

Як показано на рис. 20, кошти з державного бюджету на фінансування освітньої діяльності з підвищення кваліфікації учасників навчання отримали регіональні інститути НАДУ, а також Вінницький, Запорізький, Чернігівський, Черкаський та Сумський РЦПК. Також закладами післядипломної освіти додатково залучались кошти програм (проектів) міжнародної технічної допомоги та здійснювалось укладання договорів на надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації з органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

ВИСНОВКИ

Упродовж 2020 року регіональні центри підвищення кваліфікації, Дніпропетровський, Львівський, Одеський, Харківський регіональні інститути державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, реагуючи на основні виклики, потреби та запроваджуючи нові підходи до післядипломної освіти, виконували провідну роль у провадженні освітньої діяльності з підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.

Проведений аналіз діяльності РЦПК та регіональних інститутів НАДУ показав, що у 2020 році збереглися дві основні тенденції попередніх років: збільшення кількості учасників професійного навчання та зростання попиту на спеціальні програми підвищення кваліфікації.

Якщо у 2019 році приріст кількості учасників професійного навчання у порівнянні з 2018 роком становив 13,5% і був зумовлений переважно зростанням на 16,8 % обсягів видатків на організацію підвищення кваліфікації, то у 2020 році кількість учасників професійного навчання зросла на 52% у порівнянні з 2019 роком, а зростання обсягів фінансування за цей період відбулося на 11,5 %.

Приріст кількості учасників професійного навчання за незмінної кількості РЦПК та регіональних інститутів НАДУ став можливим у 2020 році завдяки активному впровадженню елементів дистанційної форми навчання. Так, у результаті впровадження нових та переорієнтування існуючих програм підвищення кваліфікації на дистанційну форму навчання, а також використання технологій дистанційного навчання під час організації навчання кваліфікацію підвищили 87 514 осіб, що склало майже 80% від загальної кількості учасників навчання.

Як результат, більш високі темпи зростання кількості учасників навчання по відношенню до темпів зростання обсягів фінансування діяльності з підвищення кваліфікації у 2020 році призвели до зниження середньої вартості навчання однієї особи майже на 27% – з 742 грн до 544 грн.

Підвищенню уваги до змісту професійного навчання та зростанню кількості його учасників сприяло удосконалення нормативно-правового регулювання у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, а також запровадження нових підходів до організації освітнього процесу.

Збільшення кількості державних службовців центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, місцевих органів виконавчої влади, які пройшли навчання, пов'язано, насамперед, з посиленням вимог до професіоналізації державної служби та реалізацією норм:

Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106, яким передбачено запровадження обов'язковості підвищення кваліфікації державних службовців за загальними та спеціальними програмами підвищення кваліфікації та нарахування за результатами їх професійного навчання кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредити ЄКТС), які підлягають обліку, що ведеться службами управління персоналом державного органу;

постанови Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 року № 640 «Про затвердження Типового порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців», якою передбачено врахування результатів професійного навчання під час щорічного оцінювання результатів службової діяльності державних службовців.

Виразною тенденцією є зростання інтересу у державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування до підвищення кваліфікації за спеціальними програмами. І хоча проведений аналіз у розрізі розроблених у 2020 році програм підвищення кваліфікації свідчить про суттєве збільшення кількості нових спеціальних короткострокових програм, у відсотковому співвідношенні більшою мірою зріс попит учасників навчання на спеціальні професійні (сертифікатні) програми. Зокрема приріст учасників навчання за спеціальними короткостроковими програмами у 2020 році склав 85%, у той час як за спеціальним професійними (сертифікатними) програми – 170%. Цьому також посприяло поширення дистанційної форми навчання в закладах післядипломної освіти.

Виважений баланс у забезпеченні теоретичної підготовки і розвитку практичних навичок учасників навчання забезпечується в системі післядипломної освіти державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування підвищенням уваги до професійного досвіду науково-педагогічних та педагогічних кадрів, фахівців, які запрошуються до викладацької діяльності в РЦПК та регіональних інститутах НАДУ. Завдяки цьому підходу у 2020 році в загальній структурі викладацького складу, залученого до проведення навчального процесу у 2020 році, зросла кількість фахівців-практиків, представників інститутів громадянського суспільства, експертів програм (проектів) міжнародної технічної допомоги.

Проаналізувавши діяльність РЦПК та регіональних інститутів НАДУ, визнаючи їх сучасні досягнення як закладів післядипломної освіти, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад необхідно наголосити на перспективних напрямках їх подальшої діяльності. Насамперед, це стосується формування системи післядипломної освіти, спроможної врахувати індивідуальні потреби учасників навчання та допомогти їм реалізовувати власну траєкторію професійного розвитку і зростання; осучаснення освітнього середовища; модернізації програм і урізноманітнення форм підвищення кваліфікації; підвищення якості викладання шляхом застосування оцінювання та зворотного зв'язку між учасниками навчального процесу; залучення громадського сектору, міжнародних організацій та експертів у різних сферах державного управління та місцевого самоврядування до підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.